

Kv. Kråkelyckan 6, Lund

Lund fornlämning 73:1
Lunds stad, Lunds socken, Lunds kommun, Skåne län
Arkeologisk undersökning 2019
Mattias Karlsson

Titel: Kv. Kråkelyckan 6, Lund

Författare: Mattias Karlsson

Kulturmiljörapport: 2020:54

Omslagsbild: Studenthemmet i Kv. Kråkelyckan 6, Lund. Foto: Inger Kristensen 1986, Kulturen.

Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning.....	2
Fornlämningsmiljö	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	3
Genomförande och resultat.....	3
Kulturlagerstatus	4
Administrativa och tekniska uppgifter.....	8
Referenser.....	9

Sammanfattning

- I samband med omläggning av VA-ledningar invid Studenhemmet uppfört 1937 i kv. Kråkelyckan 6 i Lund utförde Kulturen i Lund en arkeologisk undersökning genom schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens beslut (Lst dnr 431-12082-2018; Kulturens proj. nr A_2018_0026).
- VA-schakten grävdes väster och norr om Studenthemmet, i delvis samma schakt som för äldre ledningar. De yngsta kulturlagren bestod av yngre matjord och hårdgöring, av allt att döma påförd jord som kan sättas i samband med Studenhemmets uppförande. Därunder framkom äldre matjord som innehöll keramik av typen yngre rödgods och koks nästan ned till moränen. Moränen påträffades på omkring 1,1-1,2 meter. Inga uppenbart medeltida kulturlager eller andra lämningar äldre än 1800-talet påträffades.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningen markerad.

Inledning

I samband med omläggning av avloppssystemet intill Studenthemmet på fastigheten kv. Kråkelyckan 6 genomförde Kulturen i Lund en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens tillstånd (Lst dnr 431-12082-2018; Kulturens proj. nr A_2018_0026). Schaktningarna för avloppsledningarna genomfördes invid fastighetens västra gavel och norra långsida.

Fornlämningsmiljö

Området ligger inom avgränsningen för Lunds stads fornlämning. Platsen för undersökningen ligger omedelbart norr om Lunds stads medeltida vallgrav. Vall och vallgrav har gjort en sväng från nuvarande S:t Laurentiigatan i söder och in i södra delen av den aktuella fastigheten kv. Kråkelyckan 6. På kartor från 1700-talet framgår att området låg på mark som utnyttjades som odlingslyckor. Studentskehemmet uppfördes 1937 (André & Högstedt 1990; Bevaringskommittén 1991 s. 33ff).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

I kvarterets södra del utmed S:t Laurentiigatan finns en svag förhöjning som kan vara en lämning av stadsvallen. Vallgraven har påträffats i arkeologiska undersökningar i S:t Laurentiigatan (Carelli 1991). Norr om denna förväntas finnas lämningar av fortsättningen av stadens vallgrav. Inga arkeologiska undersökningar har tidigare genomförts inom fastigheten, förutom i samband med grävningar för ledningar i S:t Laurentiigatan år 2017, då en servisledning grävdes ett par meter in på fastighetens tomtmark (Guldåker 2017 m.fl).

Genomförande och resultat

Längs med hela sträckningen av schakten framkom äldre avloppsledningar, brunnar och andra ledningar. Schaktningen påbörjades i söder där ett mindre schakt öppnades för en tillfällig anslutning till befintlig avloppsledning (figur 2, 3). Schaktet grävdes till 1,6 meters djup. Under det yngsta matjordstäcket framkom två tjocka kulturlager, bestående av grå och gråbrun finkornig jord. I det översta lagret påträffades gult tegelkross och i det nedre och äldre lagret keramik av typen yngre rödgods. Det översta lagret kan tolkas som uppfyllnad i samband med uppförandet av Studenthemmet och det nedersta som äldre matjord. På ett djup av 1,1 meter påträffades opåverkad moränlera.

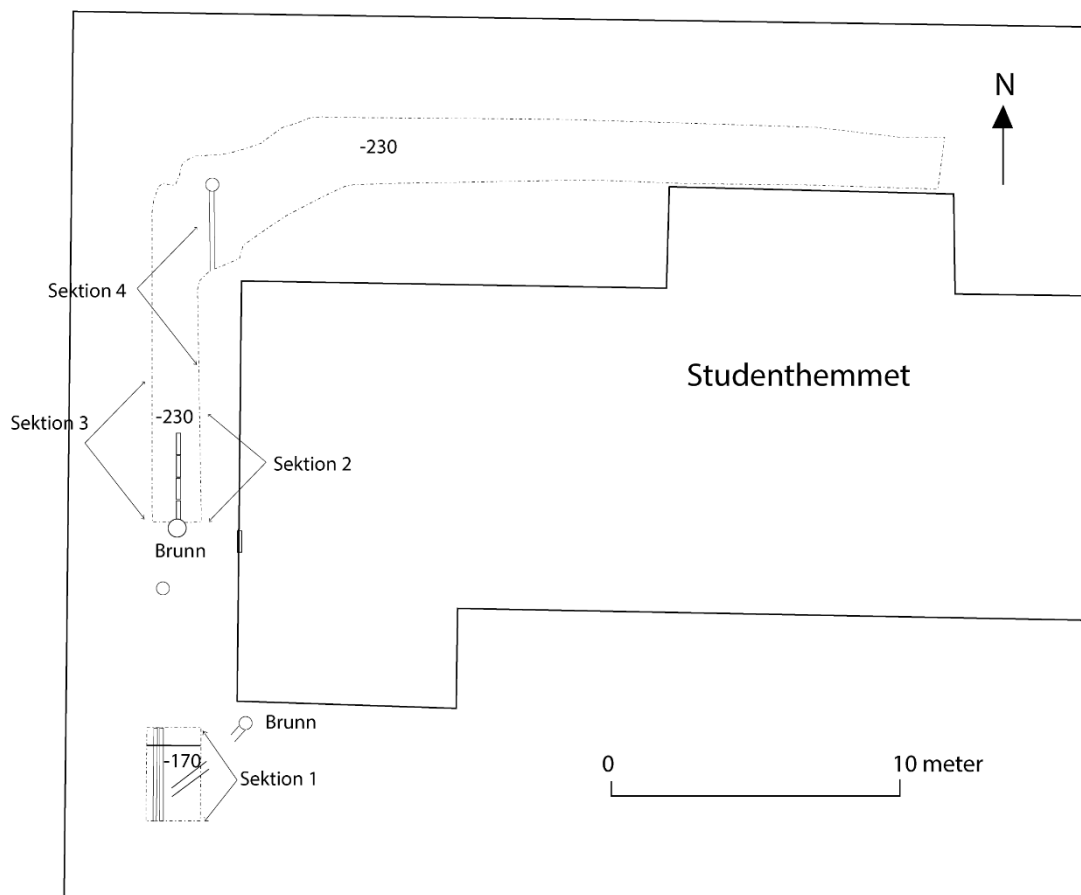
Omedelbart väster om västra gaveln grävdes ett ca 12 meter långt schakt i nordsydlig riktning. Schaktet grävdes ned till ca 2 meters djup. I botten och längs med hela schaktet framkom en äldre avloppsledning. Under matjorden framkom två tjocka lager, det översta med inslag av gult sentida tegel och det understa inslag av rött tegelkross och koks. Lagerbilden var således likartad den i det södra schaktet. Moränleran framkom på 1,2 meters djup.

Vid byggnadens nordvästra hörn fortsatte grävningen av schaktet mot öster. Även längs denna sträcka framkom en äldre rörledning i schaktet, längs södra schaktväggen. I den norra

schaktväggen framkom, under hårdgöringen, två tjocka lager, liksom i öster. Koks framkom till betydande djup. Moränen framkom på ca 1,1–1,2 meter.

Kulturlagerstatus

I grävda schakten påträffades endast yngre och äldre matjord samt påförda lager från tiden för Studenthemmets uppförande 1937. Moränen påträffades på ett djup mellan 1,1 till 1,2 meter. Jorden ned till detta djup var torrt och kompakt med dåliga bevaringsförhållanden.

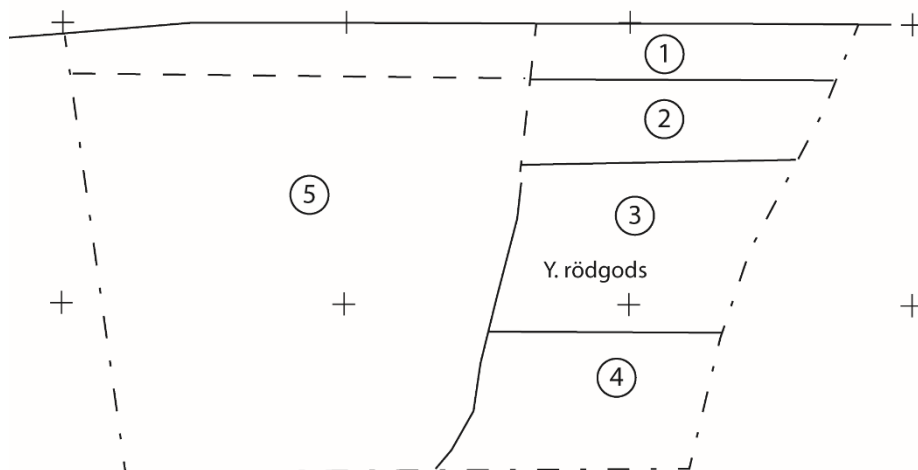

Figur 2. Plan över norra delen av fastigheten med grävda schakt. Djup angivet i centimeter.

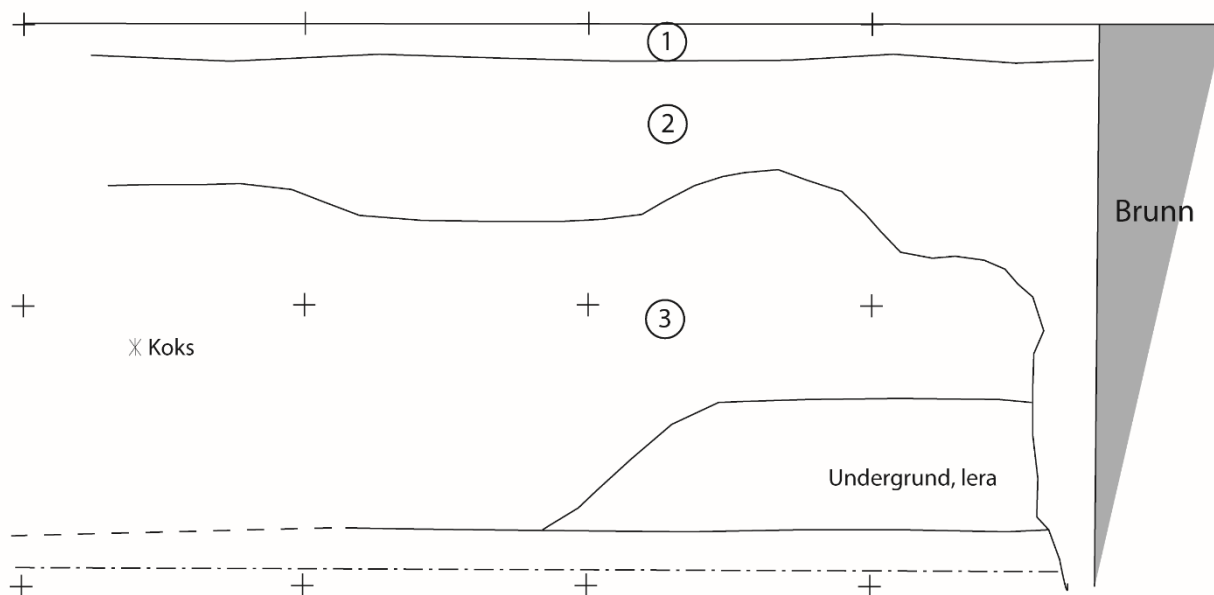
Lagerbeskrivning (sektion 1 & 2):

1. Matjord, sentida.
2. Grå kulturjord, fett, finkornigt, med gult tegelkross, lerprickar.
Kulturlager med inslag av material från nuvarande husets uppförande.
3. Gråbrun finkornig jord, fettm homogent, kanske omrört, inslag av en skärva yngre rödgods. Odlad jord?
4. Morän, gul.
5. Återfylld ombländad jord i rörschakt.

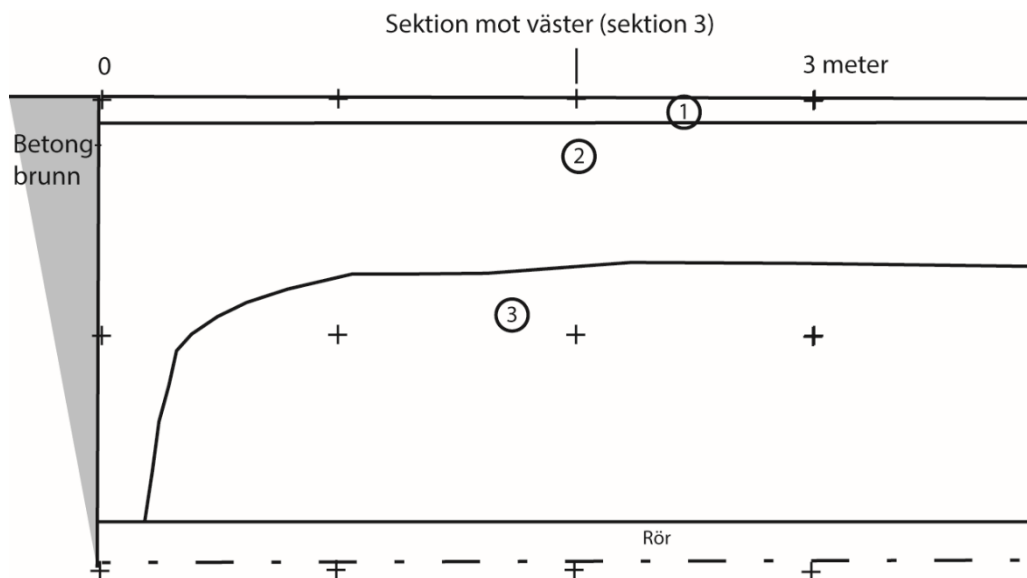
Sektion mot öster (sektion 1)

Sektion mot öster (sektion 2)

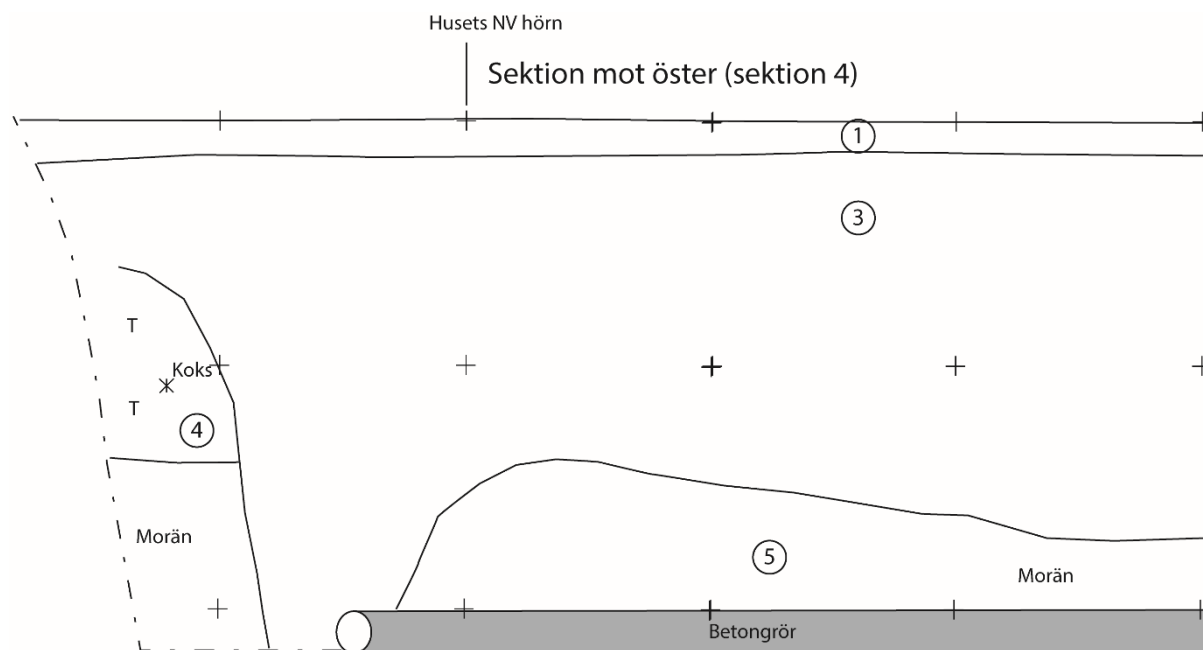

Figur 3. Sektion 1 och 2. Avståndet mellan hårkorsen är 1 meter.

Lagerbeskrivning (sektion 3):

1. Matjord, sentida.
2. Matjord med lerklumpar, gult tegelkross, småsten. Fyllning och utjämning.
3. Grå kulturjord, finkornigt, fett, lite torrt, med lite rött tegelkross, enstaka gula tegelkross. Utjämning. Sentida.

Lagerbeskrivning (sektion 4):

1. Matjord, sentida.
2. Omrörd jord, inslag av gult tegel, koks, rött tegel. Fyllning till rörschakt.
3. Gulbrun moränlera.
4. Gråbrun till brunrå fet, finkornig kulturjord, inslag av lite rött tegelkross, enstaka koks. Rött tegelkross nästan ända ner mot moränen, ca 15 cm från undergrunden. Homogent. Kan ha varit odlad.

Figur 4. Sektion 3 och 4. Avståndet mellan hårkorsen är 1 meter.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-12082-2018
Fornlämningsnr	Lund RAÄ 73:1
Löpnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2018_0026
Trakt/kvarter/fastighet	Kråkelyckan 6
Socken	Lunds stad
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Ledningsdragning
Uppdragsgivare	Statens Fastighetsverk
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Mattias Karlsson
Övrig personal	—
Fältarbetstid	2019-05-13 – 2019-05-21
Fälttid, arkeolog, tim	11
Fälttid, maskin, tim	—

Yta, m²	50
Kubik, m³	100
Schaktmeter, m	—

Fyndmaterial	Inga fynd tillvaratogs.
Ritning, dokumentation	5 st A3 ritfilmer: 1 st plan- och sektionsritning 1:20 och 1:100, 1 st planritning 1:100, 3 st sektionsritningar 1:20. Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	—
Analyser	—
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen kv. Kråkelyckan 6.

Referenser

André, A & Högstedt, C 1990: *Kartornas Lund. 1580-talet till 1950*. Gamla Lund, Årsskrift 72, 1990.

Andrén, A 1984: *Lund. Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning*. Medeltidsstaden 56. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museum. Stockholm.

Bevaringskommittén 1991: *Lund utanför vallarna. Bevaringsprogram*, Del 1. Lund.

Carelli, P 1991: Lunds stadsvall – nya undersökningar, nya perspektiv. *Ale*, 1991 nr 3.

Guldåker, A 2017: *Clemenstorget, Sankt Laurentiigatan, Bredgatan och Norra Vallgatan. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015*. Kulturmiljörapport 2017:4 (Stencil i Kulturens arkiv).